

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на образованието и науката

Регионално управление на образованието – Стара Загора

Изх. № 1524
12.07.2017 г.

**ДО ДИРЕКТОРИТЕ
НА ДЕТСКИ ГРАДИНИ
И УЧИЛИЩА
ОТ ОБЛАСТ СТАРА ЗАГОРА**

ОТНОСНО: Изпълнение на Междуинституционалния план за действие за превенция на агресията и засилване на сигурността в образователните институции

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ДИРЕКТОР,

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ДИРЕКТОР,

Във връзка с писмо с изх. № 9105-216/11.07.2017 г. (вх. № 4104/11.07.2017 г. в РУО-Стара Загора) на г-жа Грета Ганчева, директор на дирекция „Приобщаващо образование“, Министерство на образованието и науката относно изпълнение на Междуинституционалния план за действие за превенция на агресията и засилване на сигурността в образователните институции, Ви уведомявам следното:

Предвид необходимостта от създаването на адекватни и неотложни мерки за справяне с насилието и агресията в образователните институции Министерството на образованието и науката със съдействието на Държавната агенция за закрила на детето и други отговорни институции разработи Междуинституционалния план за действие за превенция на агресията и засилване на сигурността в образователните институции.

Сред заложените мерки в Междуинституционалния план са:

Изготвяне и предоставяне на информация на детските градини и училищата за доставчици на социални услуги за деца, които имат ресурс и при необходимост могат да подкрепят педагогическите специалисти в работата им с учениците и техните родители. Поместване на информацията на електронните страници на детските градини и училищата.

Изготвяне на информационен материал в електронен формат- практически насоки за действия, които учители и ученици трябва да предприемат в случай на инцидент, на насилие и в други критични ситуации, и публикуване на материала на електронните страници на училищата.

Изготвяне и предоставяне на детските градини и училищата на информация за добри практики на взаимодействие с родители, които не сътрудничат на педагогическите специалисти, за намиране на съвместни решения в най- добрия интерес на децата.

. Всички училища и детски градини да поместят на електронната си страница списъка с лицензираните доставчици на социални услуги за подкрепа на деца и семейства.

Приложено Ви изпращам:

1. Списък на лицензираните доставчици на социални услуги за подкрепа на деца и семейства
2. Информацията за същността на всеки един вид социална услуга
3. Добри практики за работа с децата и техните семейства
4. Практически насоки за действията, които учители и ученици трябва да предприемат в случай на инцидент, на насилие и други критични ситуации.

Приложение: съгласно текста -31 стр.

С уважение,

ТАТЯНА ДИМИТРОВА
Началник на РУО-Стара Загора

ДОСТАВЧИК	ПРЕВЕНЦИЯ НА НАСИЛИЕТО И АГРЕСИЯТА ДОБРИ ПРАКТИКИ
<p>Фондация „Уникалните деца на Видин“ <u>fudv@abv.bg</u> тел: 094/924060, 0882422778</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Активно участие на специалисти - психолог и педагог от ЦОП в заседанията на МКБПМН, където се разглеждат случаи на вербална и индиректна агресия от страна на деца, ползвавши услугата - Увеличаване броя на провежданите консултации с психолог и социален работник - Включване на децата, ползватели на услугата в групови работи за превенция и начини за справяне с афективни състояния при прояви на агресия - Срещи с родителите на тези деца в ЦОП и мобилна дейност – срещи с родителите в дома или на работното им място. Провежданите разговори са във връзка с поведението на децата и наказанието, което МКБПМН назначава. - Проследяване поведението на децата след тези действия на специалистите, изразяващо се в срещи с учителите и съучениците им
<p>Фондация „Радост за нашите деца“ (ЦСРИ на деца със СОП „Радост“) <u>radost.varna@abv.bg</u> <u>www.fondaciaradost.org</u> тел: 052/731482, 0878272745, 0878700635</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Образователна и терапевтична подкрепа на деца със специални нужди и техните родители
<p>Сдружение „Разнообразни и равни“ <u>diverse_equal@abv.bg</u> <u>www.diverseequal.eu</u> тел: 0899553478</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Добронамерено отношение, загриженост и насърчаване на учениците и родителите за преодоляване на възникналите затруднения: <ul style="list-style-type: none"> • Работилница за деца и родители в началото на учебната година, свързана с подготовката на необходимите пособия за образователния процес: 1.) създават се условия за преодоляване на трудности и проблеми, свързани с началото на учебната година 2.) възможност да се наблюдава желанието на деца и родители да творят заедно с учителя за осигуряване на учебен процес, отговарящ максимално на изискванията на училището 3.) при нежелание на родителите – възможност за приобщаване на проблемните деца както чрез екипна, така и чрез индивидуална работа 4.) насърчаване на искреното и позитивно общуване, добрите постъпки и малките успехи, особено на проблемните деца 5.) спечелване доверието на родителите и тяхната подкрепа при провеждане на работилницата, с цел получаване на оценка от тях и поощряване на децата 6.) възможност за създаване на полезни навици за подпомагане на братя и сестри в семейството, както и на приятели в училищна възраст <ul style="list-style-type: none"> - Включване в извънучилищни дейности, съответстващи

	<p>на интересите и осмислящи свободното време на учениците</p> <ul style="list-style-type: none"> • Работа с малки групи и индивидуално чрез ролеви игри <p>1.) стимулиране на творческата дейност и оформяне на естетически вкус</p> <p>2.) запознаване с професии – оформление на вътрешен дизайн на класна стая</p> <p>3.) създаване на навици за опазване на общественото имущество</p> <p>- Организиране на съвместни празници с участие на родителите</p> <ul style="list-style-type: none"> • Работа за укрепване на ученическия колектив, чрез подготовката и провеждането на празници и чествания <p>1.) предоставят се равни възможности на всяко дете да разкрие дарбата си, чрез собствен избор на това, което ще представи</p> <p>2.) ролята на учителя е да бъде помощник и съветник</p> <ul style="list-style-type: none"> • Създаване на подходящ сценарий, с доброволно участие на учениците <p>1.) изгражда се отговорност при изпълнение на поставените задачи</p> <p>2.) създава се уважение към различието</p> <ul style="list-style-type: none"> • Превръщане на празника в истинска демонстрация на успехите и постиженията на класа като голяма група и на всеки негов член <p>1.) създаденият продукт е без материално изражение, но се изпълва с много емоции, взаимност, разбиране</p> <p>2.) настърчава се толерантността между учениците</p> <p>3.) въздейства се върху промяната на човешките поведения и взаимоотношения</p>
Център за обществена подкрепа - Дряново csuds@abv.bg тел: 0878537622	<p>- Провеждане кампании от екип на ЦОП в СУ „М. Райкович“ – Дряново в предварително определени класове от Директора на училището.</p> <p>- Работа по заявка на учители в случаи на нужда от работа с определен клас или ученик.</p> <p>- Работа по заявка от Директора на ДГ „Детелина“ – Дряново, поради зачестилите случаи на агресия и при деца в предучилищна възраст.</p> <p>- Проведен психологически тренинг с родители от подгответителна група по въпроса как да постъпват възрастните, ако в поведението на детето възникне агресивност, как да реагират на пристъпите на ярост?</p> <p>- Обсъждане с родители възникването на детската агресия, възможните пътища за изход от трудни житейски ситуации; формиране у родителите култура да разбират проблемите на агресия у малките деца</p> <p>- Обсъждане с родителите на възможните пътища за изход от трудни житейски ситуации</p>

– Работа с индивидуални и групови тренинги с родители и ученици в случаи на агресия в семейство и възрастни

– Работа с малки от Директора на ЦОП в СУ „М. Райкович“ – Дряново, поради зачестилите случаи на агресия и при деца в предучилищна възраст.

– Проведен психологически тренинг с родители от подгответителна група по въпроса как да постъпват възрастните, ако в поведението на детето възникне агресивност, как да реагират на пристъпите на ярост?

– Обсъждане с родители възникването на детската агресия, възможните пътища за изход от трудни житейски ситуации; формиране у родителите култура да разбират проблемите на агресия у малките деца

– Обсъждане с родителите на възможните пътища за изход от трудни житейски ситуации

<p>Сдружение „Ранна интервенция на деца в риск“ jeni.gocheva74@gmail.com факс: 056/879061 тел:056/879062, 0879168006, 0879168001</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Работа основно с недоносени деца и деца с увреждания до 7 годишна възраст
<p>Фондация „Символ на любовта – дневен център за работа с деца с увреждания“ signoflove@gocenet.net тел: 0751 /61157 факс:0751/62179</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Индивидуална и групова работа с деца с неприемливо поведение съобразно две програми, разработени от ИСДП, част от сборника „Специализирани програми за деца в конфликт със закона“ <ul style="list-style-type: none"> • „Програма за развитие на базови социални умения“ • „Програма за обучение в умения за асертивно поведение“ - Ангажиране на родителите с провеждане както на индивидуални сесии, така и съвместни, с техните деца - При несъдействащи родители се търси ОЗД
<p>Сдружение „Граждански инициативи“ – гр. Ловеч sgilovech@abv.bg gragdanskiinitiativi_lovech@abv.bg www.sgilovech.com тел: 0876552571</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Стартирана двугодишна програма по подписано междуинституционално споразумение с ОУ „Хр. Никифоров“ – Ловеч за превенция на насилието сред деца в училището, която включва: <ul style="list-style-type: none"> • Проучване чрез анкетни карти, попълнени от ученици, родители и учители • Анализ на ситуацията • Тематични обучения – проведени са две тренинг обучения, обхващащи деца от 2 до 6 клас: <ul style="list-style-type: none"> 1.) за разпознаване на видовете насилие; 2.) за запознаване на детето с отговорните страни, към които трябва да се обърне в случай на рисък или насилие. - Работи се в група, а при индивидуални случаи на неприемливо поведение или насилие, родителите се насочват към ДСП за подаване на заявление за ползване на СУ, съобразно нуждите на детето.
<p>Фондация „Асоциация Анимус“ animus@animusassociation.org www.animusassociation.org тел./факс: (+3592)9835205 9835305, 9835405</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Реализация на програми за действие с деца с трудно поведение в училище - Разработване на стратегия и опит за справяне с насилието сред подрастващите - Превенция на насилието върху деца и юноши в семейството и в училище <ul style="list-style-type: none"> • „Приятелите на Зипи“ – бъдещи граждани на България – програма, учеща децата на умения за разрешаване на конкретни проблеми, както и на овладяване и разбиране на емоциите – своите и на другите. Всеки урок показва как децата да прилагат различни стратегии за справяне с трудностите, да повишат

	<p>собствената си самооценка, да подобрят устойчивостта си на травматични събития. Това ги прави способни да помогат на себе си и на другите, да приемат и ценят различията на децата в класа.</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Ранно разпознаване и предотвратяване на тормоза в училище чрез участие на децата в 7 държави от Европейския съюз“ – проект, насочен към превенция на училищния тормоз, като учениците са активни действащи лица в процеса на създаване на безопасна среда, лишена от насилие. Разработени и разпространени материали по проекта: <ol style="list-style-type: none"> 1.) „Чуй ме“ – книжка, представяща гледната точка на децата към тормоза и безопасността в училище 2.) „Класна стая без тормоз“ – наръчник за учители, предоставен на МОН за безвъзмездно ползване 3.) „Какво да правя ако тормозят детето ми в училище“ – диплянка за родители <p>Материалите са достъпни на сайта на проекта: http://listen.animusassociation.org/?lang=bg</p> • „RISE – Повишаване на вътрешните ресурси за справяне с училищния тормоз“ – програма за интервенция на тормоза в училищните общежития. Въвежда техники за ползване в ситуации на тормоз сред учениците и осигурява инструмент за превенция на такива ситуации. Иновативна програма, базирана на тренинг и интерактивни техники с цел да се повиши вътрешният ресурс на тийнейджърите, самооценката им и уменията им за справяне в случай на насилие. • „Травма център за деца и семейства“ – програма, осигуряваща специализирана консултация и психотерапия на деца и техните родители <ol style="list-style-type: none"> 1.) Подобрява способността на децата да преработват болезнените събития в живота си и да се справят успешно в бъдеще 2.) Помага на родителите да имат по-голяма чувствителност към страданието на детето си 3.) Повишава родителския капацитет за създаване на подкрепяща семейна среда, в която детето да израства спокойно и здраво • „Зона ЗаКрила“ – детски център за
--	---

	<p>застъпничество и подкрепа. Взема участие в мултидисциплинарни екипи по случаи на деца, в различни обучения за надграждане на капацитета си за работа в ситуация на насилие и в работни срещи с институции по темата за насилие.</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Ключ към училище без страх“ - проект за превенционни програми в паралелки от 1-ви до 10-ти клас в три училища, в продължение на 5 последователни учебни години. Целта на проекта е създаване на училищна среда, в която се възпитават ценности на здравословно общуване, ненасилствено разрешаване на конфликти и приемане на различията, за да бъдат предотвратени насилието, тормоза и унижението сред учениците <p>- Подкрепа на деца и родители, чрез Комплекс за социални услуги за деца и семейства, обхващащ работа с различни целеви групи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • деца с поведенчески проблеми и техните родители – от изключително значение е включването на родителите на тези деца в психосоциалната работа <ul style="list-style-type: none"> 1.) <i>предучилищна възраст</i> – проблемно поведение като хиперактивност, разстройство на вниманието, агресия, тревожност, проблеми с раздялата 2.) <i>начална училищна възраст</i> – проблеми с концентрацията, проблеми на общуването с връстниците, обучителни затруднения 3.) <i>горна училищна възраст</i> – бягства от училище, проблеми в комуникацията със съучениците и други училищни трудности • деца, жертви на насилие и техните семейства – системна психосоциална работа за преодоляване на травматичните последици от преживяно домашно насилие, сексуално насилие, емоционална злоупотреба и подкрепяща среда за развитието и връщането към обичайния начин на живот. • деца, жертви и извършители на училищен тормоз – пряка индивидуална помощ с оглед на всеки конкретен инцидент и организация на цялостна мултидисциплинарна подкрепа за спиране на тормоза в конкретния клас и училище. Училищният тормоз е свързан с много срам и вина за децата, което често е повод да не търсят помощ от родители и
--	---

	<p>институции. Това е причина проблемите да се задълбочават и да достигат до системата за закрила на детето в етап, когато последствията са утежнени. От една страна това са случаи на деца от уязвими социални групи, но от друга – това е феномен, който присъства във всякачи училища и следва да се реагира своевременно.</p> <ul style="list-style-type: none"> • деца, в риск от отпадане от училище и техните родители - предоставяне на активна психосоциална подкрепа и работа с тези деца и с техните родители, тъй като много често причината децата да бъдат извън образователната система или да изоставят в училище се намира в семейството – неглижиране, родителско отчуждение, случило се травматично събитие, раздяла с важна за детето фигура, настъпила насокоро промяна в живота на детето и семейството и др.
Фондация “Социални практики в общността”- Пазарджик Център за обществена подкрепа "Зора" - Панагюрище cop.pg@mail.bg www.fondacia-spo.blogspot.com тел.: 035762023	<ul style="list-style-type: none"> - Многократни срещи на социален работник ОЗД/ДСП и директор ЦОП с родител – „недоброволен потребител“ за осъзнаване необходимостта и важността от ползване на социална услуга „Семейно консултиране“, с цел повишаване на родителския капацитет и оказване на подкрепа на дете с неприемливо поведение - Последваща работа с вече доброволно ангажиран и съдействащ на следващ етап родител за извършване на консултации на детето с неприемливо поведение в училище със съответните специалисти и ползване на социална услуга „Училищна подкрепа“, „Социално-педагогическо консултиране на деца с поведенчески проблеми“ и „Психологическо консултиране“
Сдружение „Прегърни ме“ milena_neyova@abv.bg	<ul style="list-style-type: none"> - Организиране на творчески ателиета за деца, настанени в социални центрове (основно в ЦНСТ), като по този начин се откриват и развиват талантите на децата
Центрър за обществена подкрепа към Областен съвет на БЧК – гр. Добрич dcenter@abv.bg тел.: 058/605472	<ul style="list-style-type: none"> - Работа в добро взаимодействие със специализираните държавни и общински социални, образователни и културни институции, както и с неправителствени организации - Спектър от разнообразни и отговорни дейности за интеграция на децата и семействата в риск, осъществявани от екип, включващ ръководител, педагог, социален работник и психолог, както и дейности, свързани с превенция на агресията от деца с неприемливо поведение по направления: <ul style="list-style-type: none"> • помощ в индивидуалната подготовка на децата за учебните занятия

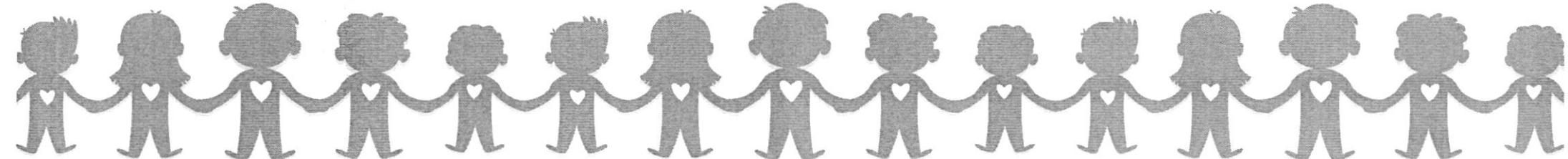
	<ul style="list-style-type: none"> • индивидуална и групова работа с родителите, насочена към повишаване на родителския капацитет, в различни области – според възрастта и потребностите на децата • психологическа подкрепа на деца за личностното им израстване и психическо укрепване • организиране на занимания по интереси, с цел осмисляне на отдиха и свободното време на децата и междусрочните ваканции • социално-психологически консултации на деца и родители, с цел подобряване на възпитанието на децата и повишаване на родителския капацитет • взаимодействие с училища, социални учреждения, неправителствени организации с оглед осъществяване на ефективни педагогически, психо-социални и административни консултации и услуги за децата от центъра и за техните семейства • сформиране на групи, работещи по модули с различна тематика, включително и по превенция на насилието и агресивното поведение – имат за цел да се осигури защитена среда, в която децата да могат да споделят и отработват различни ситуации, с оглед конструктивно справяне с агресията и претрансформирането ѝ. <p>- Подкрепа, насочена към децата, преживели насилие и съответно упражнили такова у дома – защитената си територия, на улицата и в училище, която започва от първоначалния контакт с детето и семейството, като преминава през оценката и конкретната терапевтична програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Програма „<i>Позитивно родителстване и изкуството да бъдеш родител</i>“ – насочена към повишаване на родителския капацитет в различни области, в зависимост от възрастта и потребностите на децата. Продължителността на модула е в 11 сесии или в рамките на 1 година, веднъжмесечно. <ul style="list-style-type: none"> – поставени цели: <ol style="list-style-type: none"> 1.) подкрепа и развитие на родителската грижа, чрез повишаване саморефлексията на родителите; 2.) изграждане на реалистична и позитивна нагласа за ролите и отговорностите им; 3.) подобряване на общуването с децата; 4.) доверие, сътрудничество и осъзнаване
--	--

	<p>уникалността на детската личност.</p> <p>- основни засегнати теми:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1.) ролите, които изпълняваме в семейството; 2.) особености и типове родителстване; 3.) общуване – особености, специфика и видове; 4.) активно слушане – що е това и как да се прилага за подобряване на комуникацията; 5.) градивни техники за корекции на неподходящо детско поведение; 6.) техники за себеизразяване и себеуважение. <p>- очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1.) по-самоуверени родители, използващи градивни и ефективни методи при възпитанието и отглеждането на децата си; 2.) правилна и подобрена комуникация; 3.) умения за справяне самостоятелно в критични ситуации; 4.) позитивна нагласа и лична удовлетвореност от родителската грижа и роля. <p>- ефективност:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1.) много добър модел за ефективно родителстване, който помага на участниците да се опознаят и доверят един на друг; 2.) родителите споделят проблеми, които срещат при отглеждането и възпитанието на децата; 3.) сплотяване на групата, прераснало във времето до взаимопомощ помежду им; 4.) бързо намиране на адекватен изход от агресивно детско поведение. <ul style="list-style-type: none"> • Програма „НЕ на насилието!“ - споделяне в „Малка затворена група“ с възрастова граница. Продължителността на модула е в 12 сесии или в рамките на една година, веднъж месечно. <p>- цели:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1.) запознаване с формите и видове насилие; 2.) повишаване на чувствителността на децата към насилието; 3.) методи и начини за справяне. <p>- основни теми:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1.) разпознаване на видове насилие, чрез интерактивни игри и методи; 2.) повишаване на уменията на участниците за реакция при попадане в ситуации на насилие; 3.) форми и видове...; 4.) модели за справяне и избягване на подобни конфликтни ситуации. <p>- резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1.) разпознаване на видове насилие;
--	---

	<p>2.) умения за справяне с такива ситуации и адекватна помощ;</p> <p>3.) противопоставяне и търсене на специализирана подкрепа от институции и органи на реда.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Модул „<i>Стойностни модели на общуване, приказки за ценностите</i>“ – малка група за работа с деца. Отработени и предадени чрез приказките, ценностите и добрите модели стават на практика по-достъпни за децата. <p>-цели:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.) изучаване и отработване на различните видове емоции и чувства; 2.) умение да ги разпознаваме – както в другите, така и в себе си и да ги споделяме; 3.) добри модели на поведение; 4.) приятелство, доверие, право на избор и заемане на позиция, безопасност и др. <p>-резултати:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.) повишаване на самоувереността на децата; 2.) подобряване на общуването помеждумъж им; 3.) в защитена среда децата споделят техните проблеми; 4.) създаване на приятелства, доверие, отстояване на позиции. <ul style="list-style-type: none"> • Презентации на тема „<i>Да кажем НЕ на насилието сред деца!</i>“ в училищата по случай 19 Ноември – „Световен ден за борба с насилието над деца“. <p>-цели:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.) Чрез интересни игри, примери и обсъждане на казуси, учениците се запознават с различни иновативни стратегии за справяне с насилието в училище. 2.) Раздават се стикери, флаери, значки, запознаващи ги с различните форми на насилието в училище, стратегии за справяне и информация с активни телефони на доверието. 3.) На участниците се залепят стикери с надпис „Детски свят – свят без насилие“ и „Не затваряй очи, подай ръка“, правещи децата съпричастни към проблема. <p>-резултати:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.) повишаване информираността на децата; 2.) различни стратегии и умения; 3.) сътрудничество и оказване на подкрепа на дете в рисък.
--	---

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

СОФИЯ ОБЛАСТ

№	Област	Местонахождение	Телефон, е-mail	Услуга	Лице за контакт
1	София област	гр. Златица, ул. „Полковник Мадрикин“ №11	0728 / 98 202; 0889309965 dcdvhu_zlatitza@abv.bg	Дневен център за деца и пълнолетни лица с увреждания	Мария Христова
2		гр. Етрополе, бул. „Руски“ №48	072/06 35 95 v.gercheva_csrri.etropole@abv.bg	Центрър за социална рехабилитация и интеграция	Валентина Герчева
3		гр. Правец, ул. „Д. Стойчев“ №3	0887 33 75 11 evg_dimitrov@abv.bg	Центрър за социална рехабилитация и интеграция	Евгени Димитров
4		гр. Ихтиман, ул. „Шипка“ №14	072/48 35 06 dcdu.ihtiman@abv.bg	Дневен център за деца/младежи с увреждания	Антоанета Балканджийска
5		гр. Своге, ул. „Иван Рилски“ №2	072/69 50 38 cop_svoge@abv.bg	Центрър за обществена подкрепа	Людмила Димитрова
6		гр. Долна Баня, ул. „Рилско шосе“ №6	07120/ 21 40; 0879090953 cop_db@abv.bg	Центрър за обществена подкрепа	Милена Мачканова
7		гр. Драгоман, ул. „Христо Ботев“ №19	071/728262; 0882 42 69 82 dragoman1@sonikstart.eu	Центрър за обществена подкрепа	Илонка Костадинова
8		гр. Етрополе, ул. „Владимир Заимов“ №3	072/09 33 36 cop_etropole@abv.bg	Центрър за обществена подкрепа	Йоланта Недялкова
9		гр. Ихтиман, ул. „Полк. Дрангов“ №44	0889 39 31 32 cop_ihtiman@abv.bg	Центрър за обществена подкрепа	Красимира Василева
10		гр. Костинброд, ул. „Ломско шосе“ №73	0889 50 00 15 cop_kostinbrod@abv.bg	Центрър за обществена подкрепа	Анастасия Попова
11		гр. Пирдоп, ул. „Цар Освободител“ №97	0884 30 10 16 cop_pirdop@mail.bg	Центрър за обществена подкрепа	Елена Пушкарова

ОБЛАСТ СТАРА ЗАГОРА

№	Област	Местонахождение	Телефон, е-mail	Услуга	Лице за контакт
1	Стара Загора	гр. Стара Загора, кв. „Три чучура“ - юг	042/27 51 37 home.sz@abv.bg; todorova.ergana@abv.bg	Дневен център за деца и пълнолетни лица с увреждания	Гердана Тодорова
2		гр. Казанлък, ул. „Войнишка“ №25	043/16 28 66 special_child@abv.bg	Центрър за социална рехабилитация и интеграция	Мария Гинева
3		гр. Стара Загора, ул. „Димитър Наумов“ №110	042/64 71 19 alternativi55@abv.bg	Центрър за социална рехабилитация и интеграция	Анастасия Василева
4		гр. Гълъбово, кв. „Строител“ №50	041/86 50 31 d.sthereva@abv.bg	Дневен център за деца/младежи с увреждания	Десислава Щерева
5		гр. Казанлък, ул. „Петъо Ганин“ №41	043/17 06 87 dneven.centar.kazanlak@abv.bg	Дневен център за деца/младежи с увреждания	Веска Мараджиева
6		гр. Казанлък, ул. „Войнишка“ №25	043/16 28 66; 0878 379261 special_child@abv.bg	Центрър за обществена подкрепа	Мария Гинева
7		гр. Раднево, бул. „Д. Благоев“ №7	041/76 30 70; 0882 35 15 71 cop.radnevo@abv.bg	Центрър за обществена подкрепа	Надежда Пашова
8		гр. Стара Загора, ул. „Христо Ботев“ №205	042/660328 ksu_stz@sapibg.org	Центрър за обществена подкрепа	Диана Димова
9		гр. Чирпан, ул. „Братя Албалах“ №15	0898 282708 cop_chirpan@abv.bg	Центрър за обществена подкрепа	Ваня Петрова

ОБЛАСТ ТЪРГОВИЩЕ

№	Област	Местонахождение	Телефон, е-mail	Услуга	Лице за контакт
1	Търговище	гр. Търговище, кв. „Запад“ №3	0601/6 11 42 csri_tg@abv.bg	Центрър за социална рехабилитация и интеграция	Десислава Хараланова
2		гр. Търговище, ул. „Росица“ №2	060/16 16 32 kzsu_tg@abv.bg	Дневен център за деца/младежи с увреждания	Миглена Сотирова
3		гр. Попово, ул. „Керамик“ №4	060/84 42 37 ddrg_popovo@abv.bg	Центрър за обществена подкрепа	Хасан Хасан
4		гр. Търговище, кв. „Запад“ №3	0601/6 11 46 ksu_tg@abv.bg	Центрър за обществена подкрепа	Красимира Димитрова

ИНФОРМАЦИЯ ЗА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ В ОБЩНОСТТА ЗА ДЕЦА

I: ЦЕНТЪР ЗА ОБЩЕСТВЕНА ПОДКРЕПА

Комплекс от социални услуги, предназначени за деца и семейства с цел предотвратяване на изоставянето на децата и настаняването им в специализирани институции, превенция на насилието и отпадане от училище, реинтеграция на деца, обучение в умения за самостоятелен живот и социална интеграция на деца от институции, консултиране и подкрепа на семейства в риск, оценяване, обучение и подкрепа на приемни родители и осиновители, консултиране и подкрепа на деца с поведенчески проблеми и прояви.

Екип от специалисти: социални работници, психолози, педагоги (в т.ч. специален педагог), арт-терапевти, логопеди, и други (в т.ч. специално привлечени по индивидуални случаи външни консултанти)

Обхват на дейност/въздействие: социално и психологическо консултиране; оценяване на родителски капацитет; посредничество в случаи на родителско отчуждение и конфликт при развод/раздяла; оценяване, обучение и подкрепа на бъдещи приемни родители, осиновители; консултиране и подкрепа на деца с поведенчески проблеми; реализиране на социални (в т.ч. програми за профилактика, за професионално/кариерно ориентиране) програми за деца и семейства; други.

II: ЦЕНТЪР ЗА СОЦИАЛНА РЕХАБИЛИТАЦИЯ И ИНТЕГРАЦИЯ

Комплекс от социални услуги, свързани с извършване на рехабилитация, социално-правни консултации, образователно и професионално обучение и ориентиране, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване.

Екип от специалисти: психолози, кинезитерапевти, логопеди, педагоги, реабилитатори, трудотерапевти, арт-терапевти и други специалисти, според спецификата и конкретиката на отделните казуси и регион.

Обхват на дейност/въздействие: В индивидуалните планове за грижа, спрямо възможностите и необходимостта, се залага и работи със семейството на потребителите.

III: ДНЕВЕН ЦЕНТЪР ЗА ДЕЦА С УВРЕЖДАНИЯ

Комплекс от социални услуги за цялостно обслужване на децата през деня, които са свързани с предоставянето на храна, задоволяване на ежедневните, здравните, реабилитационни потребности, организация на свободното време и личните контакти.

Екип от специалисти: социални работници, психолог, социален педагог, медицински специалист, помощен персонал, външни консултанти и доброволци. Обхват на дейност/въздействие: обучение според възможностите на потребителя, овладяване на ежедневни дейности, рисуване, моделиране, спортни дейности, междугруппови отношения, работа със семейството.

Забележка: Има и други социални услуги, които могат да се ползват от деца и семейства и за които, при необходимост, може да се получи допълнително информация от отделите „Закрила на детето“ при Дирекция „Социално подпомагане“ в съответния регион или от местната администрация.

¹Социалните услуги за деца, които се предоставят в общността съгласно Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане (ППЗСП) се предоставят от общините и вписаните в регистъра на Агенцията за социално подпомагане лица, които имат издаден лиценз от Държавна агенция за социално подпомагане, за предоставяне на социални услуги за деца до 18 годишна възраст.

**Практически насоки за действията, които учители и ученици трябва да предприемат
в случай на инцидент, на насилие и в други критични ситуации**

Определения:

Дефиниция на инцидент: Инцидент е всяко травматично събитие за дете, вследствие на което е наличен риск от увреждане на неговото физическо и/или психическо здраве.

Видове насилие: физическо, психическо, сексуално.

Дете в риск, по смисъла на т. 11 от §1 на Допълнителните разпоредби на Закона за закрила на детето е:

- а) чиито родители са починали, неизвестни, лишени от родителски права или чиито родителски права са ограничени, или детето е останало без тяхната грижа;
- б) което е жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унизително отношение или наказание в или извън семейството му;
- в) за което съществува опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие;
- г) което страда от увреждания, както и от труднолечими заболявания, констатирани от специалист;
- д) за което съществува риск от отпадане от училище или което е отпаднало от училище.

Задължение за съдействие по чл. 7, ал. 1 и 2 от Закона за закрила на детето:

Това задължение има всеки, на когото стане известно, че дете се нуждае от закрила, като това лице е длъжно незабавно да уведоми дирекция "Социално подпомагане", Държавната агенция за закрила на детето или Министерството на вътрешните работи, т.е. достатъчно е алтернативното уведомяване и на една от тези институции. Това задължение има и всяко лице, на което това е станало известно във връзка с упражняваната от него професия или дейност, дори и ако то е обвързано с професионална тайна.

Съгласно разпоредбите на Закона за закрила на детето, при постъпване на сигнал в Държавната агенция за закрила на детето, че дете се нуждае от закрила, председателят ѝ го препраща незабавно в отдел "Закрила на детето" в дирекция "Социално подпомагане"

по настоящ адрес на детето за извършване на социално проучване и предприемане на мерки за закрила.

Действия на образователната институция при инцидент или проява на насилие между ученици и върху ученици

1. Действия за **прекратяване на насилието** или травматичното събитие:

1.1. Служителят на образователната институция, свидетел на случилото се или уведомен за него, се намесва незабавно, за да преустанови проявата на насилие или друго травматично събитие.

2. Приоритетна **грижа за здравето** на всички ученици, участници в инцидента или насилието.

2.1. Служителят на образователната институция, свидетел на случилото се или уведомен за него, **сигнализира незабавно медицинското лице в училище**, за установяване нуждата от намеса на Бърза неотложна медицинска помощ. /Медицинското лице извършва преглед и сигнализира Бърза помощ, при нужда, след което описва състоянието, интервенцията и причината за нея в медицинския журнал/.

3. **Незабавно се сигнализира** за случилото се:

3.1. **директорът** на образователната институция и **класният ръководител**;

3.2. **родителите /настойниците, попечителите, други лица, при които детето е настанено като мярка за закрила на детето/ на учениците** – пострадали от насилие или инцидент и тези, които са упражнили такъв.

3.3. **Дирекция „Социално подпомагане“ /ДСП/**. Компетентна да предприеме мерки за закрила е тази дирекция, която е по настоящ адрес на детето, това е адресът, на който детето пребивава. В случай на по-голяма оперативност и спешност може да се сигнализира дирекция „Социално подпомагане“ по местонахождение на училището по телефон, факс, електронна поща /данни за телефони, факс, електронна поща на дирекции „Социално подпомагане“ на територията на цялата страна са поместени на сайта на Агенцията за социално подпомагане www.asp.govtment.bg. До 24 часа от случилото се, сигналът се подава и писмено до ДСП.

3.4. При невъзможност за осъществяване на контакт с дирекция „Социално подпомагане“ сигналът за инцидента и предприетите действия или за проявата на насилие може да се подаде на **Националната телефонна линия за деца 116 111 към Държавната агенция за закрила на детето**, която е с национално покритие, денонощна и безплатна.

Сигнал може да бъде подаден до Държавната агенция за закрила на детето и устно на телефон /центrale/ 02/933 90 10, 02/933 90 11, факс 02/980 24 15, по електронна поща на e-mail: sacp.government.bg, в звеното за административно обслужване – приемна, на адрес: гр. София, ул. „Триадица“ № 2. Данни за териториалните поделения на Държавната агенция за закрила на детето, до които може да се подаде сигнал, са налични на официалната електронна страница www.sacp.government.bg.

3.5. Органите на МВР /инспектор Детска педагогическа стая, оперативен работник/

4. При нужда от Кризисна интервенция: В случай на травматично /кризисно/ събитие, настъпило за група ученици, вследствие на участие или присъствие на инцидента или упражнено насилие, водещо до риск от увреждане на физическото или психическо здраве, е възможно да се сезира Държавната агенция за закрила на детето, с искане за провеждане на кризисна интервенция. Данни за телефони, факс и електронен адрес на Агенцията са налични в сайта на ДАЗД /посочени и в т. 3.4/. Кризисна интервенция може да се осъществи и от Министерството на образованието и науката – от психологи от Националната мобилна група за психологическа подкрепа, както и от психологи, работещи в социални услуги на територията на населеното място, в което е ситуирано училището, с активното действие и съдействие на дирекция „Социално подпомагане“, в качеството ѝ на орган за закрила на детето на местно ниво.

5. Регистрация на инцидента или проявата на насилие: В тези случаи от страна на училищното ръководство се предприемат приоритетни и спешни мерки в грижа за здравето на ученика/учениците и сигнализиране на заинтересованите страни – родители, директор на училище, дирекция „Социално подпомагане“, след което случаят **се регистрира в Регистър, създаден във връзка с Механизма за противодействие на училищния тормоз**. Обособява се **досие**, в което се прилагат писмените обяснения на служители, очевидци на случилото се, опис на хронологично предприетите действия и постигнати резултати в опазване на физическото и психическо здраве на децата – участници в инцидента и/или проявата на насилие. В случай на насилие задължително се предприемат и действия по разработения алгоритъм към Механизма за противодействие на училищния тормоз.

6. Допълнителни действия в случай на упражнено насилие върху ученик от страна на служител в образователната институция – директорът на образователната институция предприема незабавни действия за проверка на фактите и обстоятелствата по

случая, след което изготвя доклад за резултатите, който представя на вниманието на началника на съответното регионално управление на образованието и на органите на МВР.

7. Екипно обсъждане на случая, с оглед превенция на инциденти и прояви на насилие – задължително случайте на инциденти и тормоз се обсъждат на заседание на екипа, създадан във връзка с Механизма за противодействие на училищния тормоз във всяка образователна институция, с участието на социални работници от отдела за закрила на детето към дирекция „Социално подпомагане“, за анализ на случилото се и причините, които са го породили, както и планиране на мерки и действия, изпълнението на които ще доведат до трайно намаляване на случаите на насилие между деца, ученици и върху тях, и до снижаване на броя на инцидентите.

8. Привличане на външни специализирани доставчици на услуги за подкрепа на екипа за справяне със създалата се ситуация и минимизиране на рисковете, както и предотвратяване на ескалиране на напрежението. Информация за доставниците на социални услуги може да бъде получена от официалната електронна страница на ДАЗД /секция „Лицензиране“ – подменю „Регистри“ – „Регистър на издадените лицензи“, или на посочения в т. 3.4. телефон за връзка, както и от отделите за закрила на детето, за наличните социални услуги на територията на всяка община.